

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi

Kazanım / Öğrenme Çıktısı
ile

Öğretim Yöntem ve Teknikleri
Ölçme ve Değerlendirme İlişkisi

Prof. Dr. Sadegül Akbaba Altun
Dr. Nida Temiz

13.10.2021

İÇERİK

Hedef / Kazanım / Öğrenme Çıktısının Yeri
Kazanım
Hedef & Hedef Davranış & Kazanım
Kazanımların Özellikleri
Kazanımların Aşamalı Sınıflandırılması
Bloom Taksonomisi
Bilişsel Alan
Duyuşsal Alan
Psikomotor Alan

Hedef / Kazanım / Öğrenme Çıktısı Yeri

İhtiyaç Analizi

*Hedef/kazanım
belirlenmesi*

*Öğretim Yöntemleri &
Teknikleri*

*Ölçme ve
Değerlendirme*

Kazanım

Kazanım: Öğrencilerden öğrenme süreci sonunda edinmesi beklenen bilgi, beceri, tutumlardır.

Hedef & Hedef Davranış & Kazanım

✓ ‘Kazanım’ ifadesi öncesinde ‘hedef’ ve ‘hedef davranış’ ifadeleri kullanılmaktaydı.

Hedef:

‘Planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla kazandırılması kararlaştırılan, davranış değişikliği ya da davranış olarak ifade edilmeye uygun bir özelliktir.’ (Ertürk, 1972, 24-25)

Öğrencilere kazandırılmak istenen istendik özelliklerdir (bilgiler, beceriler, tutumlar, alışkanlıklar vb.). (Demirel, 2012)

Hedef davranış: hedefler, doğrudan gözlenemeyen hedefler olduğundan davranış yoluyla bireyde var olarak kabul ettiğimiz özelliklerdir. Eğitim durumlarının (öğretim yöntem ve tekniklerinin, etkinliklerin) düzenlenmesinde ve değerlendirmede ölçütler takımı olarak kabul ettiğimiz hedeflerin birey tarafından kazanılıp kazanılmadığı, ne ölçüde kazanıldığına karar vermek için gözlenebilir davranışlara ihtiyaç duyarız. Davranışa dönüştürülerek ifade ederek hedef davranışlara ulaşılır. (Demirel, 2012)

Hedef & Hedef Davranış & Kazanım

Uzak Hedef: genel, felsefi

Genel Hedef: uzak hedefin yorumu ve okulun işgörüsüyle şekillenen

Özel Hedef: uzak ve genel hedeflere bağlı, öğrenciye kazandırılması planlanan, derse özelleşmiş

Kazanım \cong Özel Hedef

Kazanım \cong Hedef Davranış

Kazanımların Özellikleri

- ✓ Kazanım, öğretim üyesinin değil, öğrencinin ne yapması gerektiğini ifade eder.
- ✓ Öğrenme sürecine değil, öğrenme ürününe yöneliktir.
- ✓ Konu başlıkları kazanım değildir.
- ✓ Eylemle ifade edilir.
- ✓ Tek eylem içerir.
- ✓ Hangi alanda yazılmışsa o alanın özelliklerine ve basamaklarına uygundur.
- ✓ Gözlenebilir, ölçülebilirdir.

Kazanımların Aşamalı Sınıflandırılması

Bloom Taksonomisi

✓ Bilişsel Alan

Zihinsel

✓ Duyuşsal Alan

Duygular, inançlar, tutumlar

✓ Psikomotor Alan

Zihin ve kas koordinasyonunu gerektiren beceriler

Haladyna Taksonomisi

✓ Bilgi

✓ Beceri

✓ Yetenek

Bloom Taksonomisi

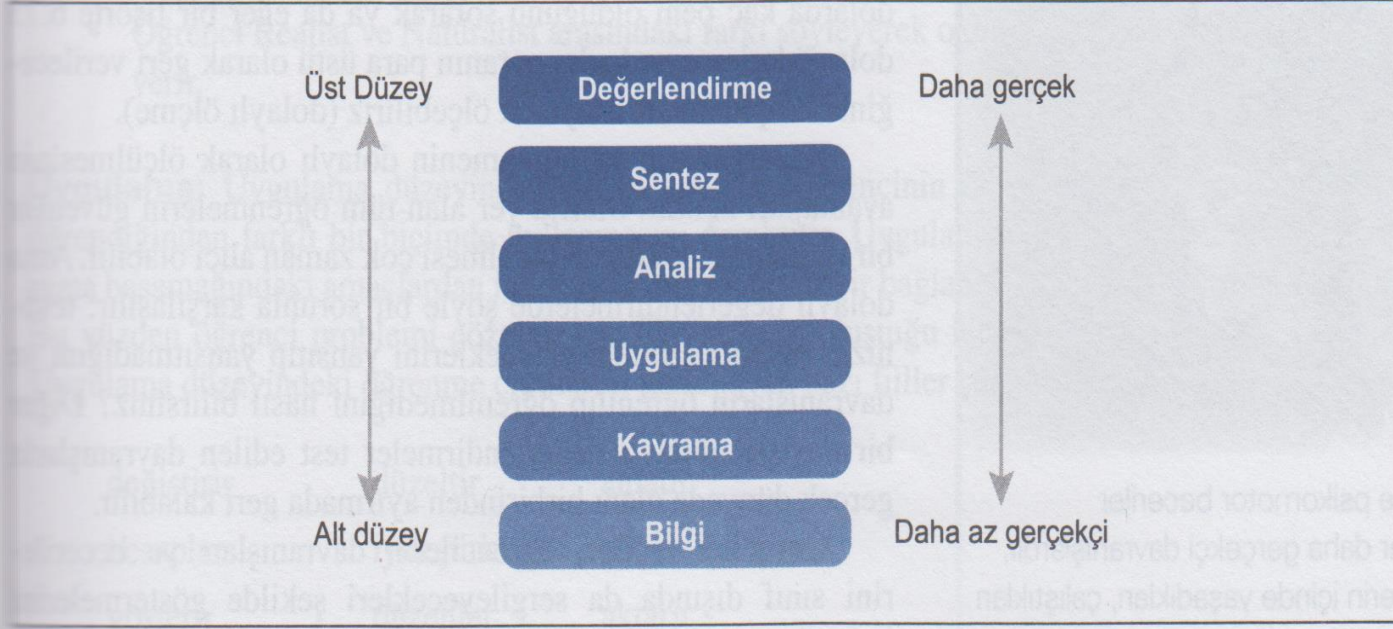
BLOOM'UN TAKSONOMİSİ (AŞAMALI SINIFLANDIRMASI)

Bilişsel Davranışlar	Duyuşsal Davranışlar	Psiko-motor Davranışlar
Bilgi	Alma	Algılama
Kavrama	Tepkide Bulunma	Kurulum
Uygulama	Değer Verme	Kılavuzla Yapma
Analiz	Örgütlenme	Mekanikleşme (Mekanizma)
Sentez	Nitelenme	Beceri Haline Getirme (Karmaşık Faaliyet)
Değerlendirme		Uyma, Uyum
		Yaratma

Bilişsel Alan

Şekil5.3 Eğitimsel Hedeflerin Taksonomisi: Bilişsel Alan

Bilişsel Alan – Bilgi Basamağı

- Bilgi basamağı, öğrencilerin bilgiyi hatırlamasını ve geri çağırmasını gerektirir. Gerçekler, kavramlar, sorun giderme stratejileri ve kurallar gibi.

Öğrenme çıktılarını ifade eden filler;

- Tanımlar Eşleştirir Geri çağırır
- Betimler Adlandırır Ezberler
- Listeler Özetler Seçer
- İsimlendirir İfade eder
- Belirler

Bilişsel Alan – Kavrama Basamağı

- Kavrama basamağındaki amaçlar, belli bir derecede kavrama gerektirir.
- Öğrencilerden bir iletişim biçimini değiştirmelerini, okuduklarını yeniden ifade etmelerini, iletişim parçaları arasındaki bağlantıları görmelerini ve bir bilgiden sonuç çıkarmaları beklenir.
- Dönüştürür Tahmin eder Anlar
- Savunur Açıklar Yorumlar
- Ayırt eder Genişletir Kestirir
- Fark eder Geneller Özetler

Bilişsel Alan – Uygulama Basamağı

- Öğrencinin daha önce öğrendiği bilgileri uygulaması anlamındadır. Problemin farklı bir bağlama uygulanması istenir.
- Bilgiden sonuç çıkarması beklenir.
- Değiştirir DüzeltirAnlatır
- Hesaplar İyileştirir Çözer
- Gösterir Düzenler Aktarır
- Geliştirir HazırlarKullanır

Bilişsel Alan – Analiz Basamağı

- Analiz basamağında belirlenen amaçlar mantık hatalarını ya da fikirler, olaylar, hipotezler ve sonuçlar arasındaki farklılıkları ayırt edebilmeyi gerektirir.
- Analiz düzeyinde, öğrencilerden fikirler arasındaki ilişkileri fark etmeleri ve karşılaştırma yapmaları beklenir.
- Analiz eder
- Sonuç çıkarır
- Diyagram çizer
- Farkları ortaya koyar
- Özetler
- Ayırt eder
- Anlatır
- Çıkarsama yapar
- Alt bölümlere ayırır
- Gösterir
- Bağlantı kurar
- Ayırır

Bilişsel Alan – Sentez Basamağı

- Öğrenci eşsiz ve orijinal bir ürün ortaya koyar.
- Öğrenciden alışık olmadığı bir problemi eşsiz yollarla çözmesi istenir.
- Öğrencinin fikirler arasındaki ilişkileri fark etmeleri, kıyaslayıp, karşılaştırmaları beklenir.
- Sınıflandırır Yaratır Formüle eder
- Tamamlar Tasarlar Tahmin eder
- Toparlar Böler Üretir

Bilişsel Alan – Değerlendirme Basamağı

- Bir yöntem, fikir ya da ürün hakkında yargıda bulunmayı gerektirir.
- Değerlendirir Eşleştirir Gerçekleştirir
- Karşılaştırır Savunur Destekler
- Kıyaslar Yargılar Geçerli kılar

Kazanım / Öğrenme Çıktısı Örnekler

Ders: İLK OKUMA ve YAZMA ÖĞRETİMİ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- 1) İlk okuma yazma öğretim yöntemlerini tanımlar. (Bilişsel-Bilgi) (yazılı sınav)
- 2) İlk okuma yazma öğretim yöntemlerini karşılaştırır. (Bilişsel-Analiz) (yazılı sınav)
- 3) Duruma göre uygun ilk okuma yazma öğretim yöntemi seçer. (Bilişsel-Sentez) (yazılı sınav)
- 4) İlk okuma yazma dersinin öğretim planını yapar. (Bilişsel-Uygulama) (proje)
- 5) Okuma yazma bilen 1. sınıf öğrencilerine okuma ve yazma becerilerini geliştirici öğrenme öğretme etkinlikleri planlar. (Bilişsel-Uygulama) (sunu)
- 6) İlk okuma yazma dersi planını uygular. (Bilişsel-Uygulama) (sunu)
- 7) İlk okuma yazma dersi planını değerlendirir. (Bilişsel-Değerlendirme) (öz değerlendirme-akran değerlendirme)

Kazanım / Öğrenme Çıktısı Örnekler

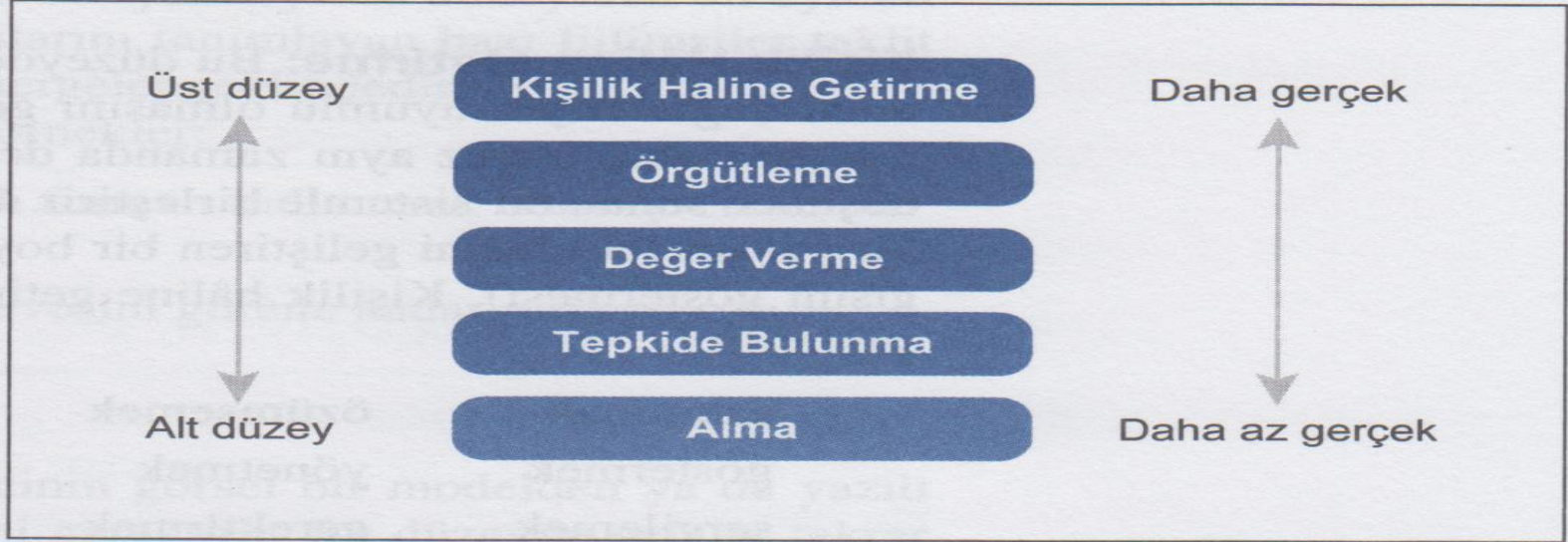
Ders: ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİ

Bu dersin sonunda öğrenciler;

- 1) Öğretimle ilgili temel kavramları tanımlar. (Bilişsel-Bilgi) (yazılı sınav)
- 2) Öğretim ilkelerini örnekle açıklar. (Bilişsel-Kavrama) (yazılı sınav)
- 3) Öğretim ilkelerinin birbirleriyle ilişkisini örnekle açıklar. (Bilişsel-Analiz/Sentez) (yazılı sınav)
- 4) Öğretim yöntemlerini belirleme ölçütlerini nedenleriyle açıklar. (Bilişsel-Kavrama) (yazılı sınav)
- 5) Öğretim yöntemlerinin özelliklerini açıklar. (Bilişsel-Kavrama) (yazılı sınav)
- 6) Verilen bir kazanım için en uygun öğretim yöntemini/yöntemlerini belirler. (Bilişsel-Sentez) (yazılı sınav)
- 7) Verilen bir yöntemin uygular. (Bilişsel-Uygulama) (proje ödevi + performans değerlendirme)
- 8) Yöntemleri değerlendirir. (Bilişsel-Değerlendirme) (proje ödevi + performans değerlendirme)

Duyuşsal Alan

Şekil 5.5 Eğitimsel Hedeflerin Taksonomisi Duyuşsal Alan

Duyuşsal Alan – Alma Basamağı

- Öğrencilerin olaylar ve uyarılara kesin olarak pasif bir şekilde katılması ve bunun farkında olmasını gerektirir.
- Öğrencinin basit bir şekilde dinlemesi ve özenli olması gerekir.
- (Dört mevsim örneđi...)
- Katılmak Fark etmek Bakmak
- Farkında olmak Duymak Fark etmek
- Kontrol etmek Dinlemek Paylaşmak

Duyuşsal Alan – Tepkide Bulunma Basamağı

- Öğrencilerin beklentilere katılmasını ya da belirli uyaranlara tepki vermesini gerektirir.
- Öğrencilerden kurallara uymaları, katılmaları ya da bir şey sorulduğu zaman ve bir şey yapmaları doğrudan yöneltildiği zaman istekle cevaplamaları beklenir.
- Alkışlamak Takip etmek Oynamak
- Rız olmak Uymak Uygulamak
- Tartışmak Katılmak İsteyerek yapmak

Duyuşsal Alan – Değer Verme Basamağı

- Öğrencilerin tek bir inançla ya da belli durumlardaki tutumlarıyla tutarlı davranış göstermelerini bekler.
- Bu durumlarda kişi eylemi yapması için ne zorlanır ne de boyun eğmesi beklenir.
- Öğrencilerden tercihlerini göstermeleri ya da yüksek derecede kesinliğin ve inancın gösterilmesi beklenir.
- Hareket etme Tartışmak Yardım etmek
- Savunmak Sergilemek Organize etmek
- İkna etmek İfade etmek Tercih etmek

Duyuşsal Alan – Örgütlenme Basamağı

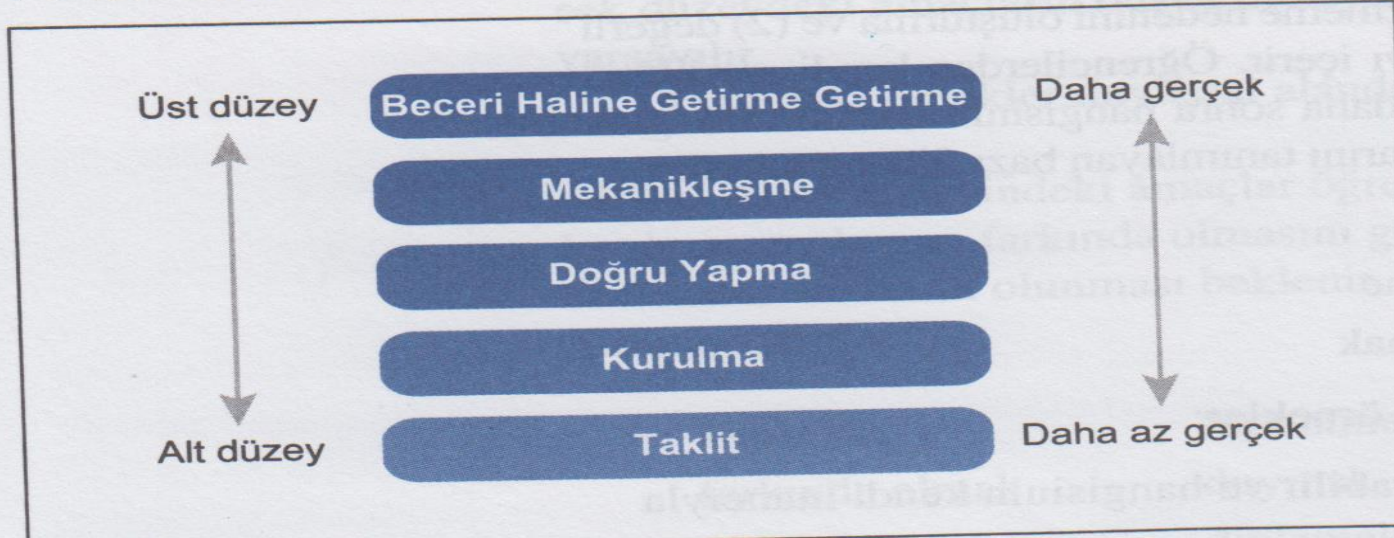
- Öğrencinin belli bir şeye değer verip diğerlerine vermeme nedenini oluşturma,
- Değerli ya da değerli olmayan şeyler arasında uygun seçimler yapmayı içerir.
- Öğrencilerden kendi sevdikleri şeyleri ve bir sistem içindeki tercihlerini organize etmeleri ve daha sonra hangisinin baskın olacağına karar vermeleri beklenir.
- Özetlemek Karar vermek Seçmek
- Dengelemek Tanımlamak Sistemleştirme
- Karşılaştırmak Formülleştirmek Kuramlaştırmak

Duyuşsal Alan – Kişilik Haline Getirme Basamağı

- Öğrenci tarafından sergilenen tüm davranışların onun değerleriyle uyumlu olmasını gerektirir.
- Öğrenci sadece alt düzeydeki davranışları elde etmez aynı zamanda değerlerini çelişkili ifadelerle izin vermeyen tam ve soyut bir düşünce sunan bir sistemle birleştirir.
- Sakınmak Özümsemek Direnmek
- Göstermek Yönetmek Karar vermek
- Sergilemek Gerektirmek Gözden geçirmek

Psikomotor Alan

Şekil 5.6 Eğitimsel Hedeflerin Taksonomisi
Psikomotor Alan

Psikomotor Alan – Taklit Basamağı

- Öğrencinin gözlemlenebilir bir eyleme maruz kalması ve onu taklit etmesidir.
- Hizaya sokmak Kucaklamak Tekrar etmek
- Dengelemek Tutmak Dayanmak
- İzlemek Yerleřtirmek Adım atmak

Psikomotor Alan – Kurulma Basamağı

- Görsel bir model olmadan sözel ya da yazılı eylemleri sergilemesini gerektirir.
- Hizaya sokmak
- Dengelemek
- İzlemek
- Kucaklamak
- Tutmak
- Yerleřtirmek
- Tekrar etmek
- Dayanmak
- Adım atmak

Psikomotor Alan – Doğru Yapma Basamağı

- Öğrencinin görsel bir modelden ya da yazılı yönergelerden **bağımsız olarak** bir eylemi gerçekleştirmesini gerektirir.
- Bu düzeyde eylemi tekrar yapma yeterliliği yüksek düzey bir inceliğe ulaşır.
- Doğruluk, denge, oran ve kusursuzluk eyleme eşlik eder.
- Öğrencilerden hareketi kontrollü bir şekilde ve en az hatayla yapmaları beklenir.
- Tam olarak
- Hatasız
- Bağımsız olarak
- Ustalıkla
- Kontrollü
- Dengeli

Psikomotor Alan – Mekanikleşme Basamağı

- Öğrencinin kontrol, hız ve zamanlamayla eylemlerin uygun sıralamasını yaparak ve onları doğru sergileyerek bir seri ilgili eylemlerin koordinasyonunu göstermesini gerektirir.
- Güven Entegrasyon Hız
- Koordinasyon Oran Sabitlik
- Uyum Düzgünlük Zamanlama

Psikomotor Alan – Beceri Haline Getirme Basamağı

- Öğretilen performans ya da beceride yüksek düzeyde bir ustalık gerektirir.
- Performans an az enerji ile açığa çıkar.
- Öğrencilerden davranışı doğal bir şekilde ve defalarca tekrarlamaları beklenir.
- Otomatik olarak Ustalıkla Kolaylıkla
- Çabalamadan Rutin bir şekilde Kusursuzca
- Doğal olarak Kendiliğinden İstikrarlı

Kaynaklar

Ertürk, E. (1972). Eğitimde Program Geliştirme, Yelkentepe Yayınları

Demirel, Ö. (2012). Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya, Pegem Akademi

Başaran, İ. E. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Ekinoks.

Topdemir, H. G. (2008). *Felsefe*. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2003). *Öğretmenliğe Giriş*. Pegem Akademi